

Wymagania na poszczególne oceny z historii dla szkoły podstawowej

„Wczoraj i dziś” kl. 7

Celujący – Uczeń wzorowo opanował treści nauczania przewidziane programem, samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju; ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński; ocenia działalność Świętego Przymierza; wyjaśnia, dlaczego Turcja nie przystąpiła do Świętego Przymierza; wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.; ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.; ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.; ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim i rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego; ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej i czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia; zna datę: otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817), otwarcia Uniwersytetu Warszawskiego (1816); ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków; ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych; ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka i Giuseppe Garibaldi w procesie jednoczenia swoich państw; ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych, zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889); porównuje systemy ustrojowe w XIX-wiecznej Europie i ludów i państw; ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu; ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji; wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w.; ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego; ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego; ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych; ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji i germanizacji; ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego; ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborem; wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborem; ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.; ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc; ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej; ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy, ocenia skutki zastosowania nowych rodzajów broni; porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim; porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim; ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków; ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego; ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie; wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno; wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy totalitarne; ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.; ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Adolfa Hitlera na życie obywateli; ocenia politykę Stalina wobec przeciwników i ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRR przez Stalina; ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej; ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium; ocenia skutki polityki *appeasement* dla Europy;

charakteryzuje sytuację polityczną na ziemiach polskich w pierwszym roku niepodległości; ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości i rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości; ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej, przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu i postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska; omawia okoliczności zaślubin Polski z morzem; ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926; charakteryzuje wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej; charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie; ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli; ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej oraz znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej; ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego oraz politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym; ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej oraz postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia. Łączy i wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin, dostrzega zmienność i ciągłość procesów historycznych; analizuje, formułuje sądy, wyciąga wnioski i ocenia argumentując. Jest bardzo aktywny na lekcjach, systematyczny, twórczy, wzorowo zorganizowany.

Bardzo dobry – Uczeń opanował w pełni podstawę programową, wykazuje się nie tylko dużą wiedzą, lecz także zrozumieniem procesów historycznych. Wyjaśnia znaczenie terminu „sto dni”, identyfikuje postacie: Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III, Aleksandra I; omawia przebieg „stu dni” Napoleona; ocenia zasady, na których podstawie stworzono ład wiedeński; przedstawia działalność Świętego Przymierza; wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia; przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji; wyjaśnia znaczenie wynalezienia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji; opisuje sposób działania maszyny parowej; wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, liberalizm ekonomiczny, *manifest komunistyczny*; zna datę wydania *Manifestu komunistycznego* (1848); wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami oraz rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego; zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848); wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim; porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami; zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831); identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego; wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty; opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej; przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności i przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim; zna datę wprowadzenia Statutu organicznego (1832); omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim; identyfikuje postacie: Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera, Antoniego Malczewskiego; przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości; zna daty: bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861); wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.; porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; zna daty: wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), zajęcia Państwa Kościelnego przez

Królestwo Włoskie (1870); identyfikuje postacie: Henriego Dunant'a; wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec; wyjaśnia znaczenie terminów: *powstanie sipajów, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów*; porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji; wyjaśnia znaczenie terminów: *solidaryzm społeczny, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, encyklika*; zna datę ogłoszenia encykliki *Rerum novarum* (1891); przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych; przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia; wyjaśnia znaczenie terminu: *historyzm, symbolizm, futuryzm, ekspresjonizm*; zna datę pierwszych igrzysk olimpijskich (1896); identyfikuje postacie: Émile'a Zoli, Roberta Kocha, Karla Benza, Gottlieba Daimlera; wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.; wyjaśnia znaczenie terminu „*rewolucja moralna*”; zna daty: aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863); identyfikuje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Józefa Hauke-Bosaka; wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania; porównuje programy polityczne „*czerwonych*” i „*białych*”; wyjaśnia znaczenie terminów: *Uniwersytet Latający, Towarzystwo Czytelni Oświatowych, nowela osadnicza, ustawa kagańcowa*; zna datę ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie; porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów; zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848); wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki; opisuje przykłady przedsiębiorczości w zaborze rosyjskim, pruskim i austriackim; wyjaśnia znaczenie terminów: *Duma Państwowa, Macierz Szkolna*; zna daty: powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa i Polskiego i Litwy (1900), Stronnictwa Ludowego (1895), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897); identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Stanisława Stojalowskiego, Franciszka Stefczyka, Marii i Bolesława Wysłouchów; omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich; wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji; porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL; porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.; wyjaśnia znaczenie terminu *ogródki jordanowskie*, identyfikuje postacie: Henryka Jordana, Heleny Modrzejewskiej, Andrzeja Małkowskiego, Kazimierza Prószyńskiego; wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego, charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w.; zna daty: przyłączenia się Włoch do ententy (1915), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917); wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech; opisuje przebieg walk na froncie zachodnim i wschodnim; przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech; wyjaśnia znaczenie terminów: *eserowcy, mienszewicy*; zna datę powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917); identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorij Rasputin; wymienia założenia programowe rosyjskich stronnictw politycznych; omawia przebieg rewolucji lutowej; charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji; wyjaśnia znaczenie terminu: *Kompania Kadrowa, Legion Puławski, I II Brygada Legionów Polskich*; zna daty: odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Legionu Puławskiego (1914); przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji; zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934); identyfikuje postacie: Davida Lloyd George'a, Thomasa Wilsona, Vittorio Orlando; omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec; wyjaśnia znaczenie terminów: *korporacja, pucz, indoktrynacja*; zna daty: puczu monachijskiego (1923), podpalenia Reichstagu, przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej;

omawia przyczyny popularności nazistów w Niemczech; wyjaśnia znaczenie terminów: *komunizm wojenny*; wskazuje na mapie największe skupiska łagrów; wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy; charakteryzuje reformy gospodarcze Józefa Stalina; wyjaśnia znaczenie terminów: *funkcjonalizm, socrealizm, indoktrynacja*; identyfikuje postać Rudolfa Valentino ; zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918); wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym; zna daty: proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939); przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej; przedstawia założenia programowe tymczasowych ośrodków władzy i założenia programowe rządu Jędrzeja Moraczewskiego; zna daty: zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920); identyfikuje postać Józefa Hallera; charakteryzuje kształtowanie się granic odrodzonej Polski z wykorzystaniem mapy; przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.; omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki; opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki; wyjaśnia znaczenie terminów: *sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata, dywersja*; identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Ignacego Daszyńskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya; charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej; zna datę procesu brzeskiego (1932); wyjaśnia znaczenie terminów: *partyjniactwo „cuda nad urną”, grupa pułkowników*; porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej; charakteryzuje rządy sanacyjne; przedstawia politykę sanacji wobec opozycji; omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego; zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931); opisuje sposoby przezwyciężania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej; charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców; wyjaśnia znaczenie terminów: *skamandryci, awangarda*; zna datę reformy szkolnictwa (1932); identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Hanki Ordonówny; wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia; charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze i literaturze II Rzeczypospolitej; zna datę przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939); przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie; charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej; wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera; wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop-Mołotow. Pracuje systematycznie, jest aktywny, podejmuje się dodatkowych zadań, aktywnie współpracuje w grupie.

Dobry – Uczeń opanował wiedzę faktograficzną i umiejętności na poziomie ponadpodstawowym . Wyjaśnia znaczenie terminu Związek Niemiecki; zna datę „stu dni” Napoleona; identyfikuje postać Aleksandra I; przedstawia i wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim; zna daty: skonstruowania telegrafu (1837); identyfikuje postać Michaela Faradaya jako konstruktora silnika elektrycznego; zna zasady kapitalizmu; wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy; przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu; identyfikuje postacie: Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa; przedstawia warunki pracy dzieci w XIX wiecznych fabrykach; przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego; wyjaśnia znaczenie terminów: *namiestnik, protektorat*; identyfikuje postacie: Aleksandra I, Wielkiego księcia Konstantego; charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego; opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej; charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego i zaboru austriackiego oraz Królestwa Polskiego; omawia proces uwłaszczania

chłopów w zaborze pruskim i austriackim; zna daty: bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko--rosyjskiej (II–X 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831); identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater; wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I; opisuje przebieg nocy listopadowej, charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko-rosyjskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: *Statut organiczny, kontrybucja*; identyfikuje postać: Joachima Lelewela, Artura Grottgera; charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm; wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami; wyjaśnia znaczenie terminów: *taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie*; zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861); opisuje przebieg wojny secesyjnej; wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa; dzieli skutki wojny secesyjnej na: społeczne, polityczne i gospodarcze; zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), bitwy pod Sadową (1866), bitwy pod Sedanem (1870); przedstawia skutki zjednoczenia Włoch Niemiec dla Europy; opisuje przebieg procesu jednoczenia Niemiec; wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch; omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: *ekspansja, eksterminacja, Kompania Wschodnioindyjska*; wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.; wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych; przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych; przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji; wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych; wyjaśnia znaczenie terminów: *nacjonalizm, szowinizm, syjonizm*; przedstawia założenia programowe socjalistów; charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji; przedstawia cele i metody działania anarchistów; omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami; wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet; wyjaśnia znaczenie terminów: *secesja, realizm, impresjonizm, naturalizm, kubizm*; identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Wilhelma Roentgena, Charelsa Dickensa, Pierre’a Curie; charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu; charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze; wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów; wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.; przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.; wyjaśnia znaczenie terminu *odwilż (wiosna) posewastopolska*; identyfikuje postacie: Jarosława Dąbrowskiego, Leopolda Kronenberga; zna datę ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863); charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim; wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”; omawia cele manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego; wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska; wyjaśnia znaczenie terminów: *kibitka, tajne komplety, Komisja Kolonizacyjna, Hakata*; identyfikuje postacie: Ottona von Bismarcka, Piotra Wawrzyniaka; zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886); omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem; omawia postawę Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; wyjaśnia znaczenie terminów: *asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo- pożyczkowe*, zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851); identyfikuje postać Franciszka Stefczyka; przedstawia rozwój i rolnictwa w zaborze rosyjskim; omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego; omawia rozwój spółdzielczości w Galicji; charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich; wyjaśnia znaczenie terminu *endecja*; zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897),

Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903); wymienia założenia programowe SDKPiL i PPS; przedstawia założenia ruchu robotniczego i ruchu narodowego; przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w.; wyjaśnia znaczenie terminów: *literatura postyczeniowa, skauting*; wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury; wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami; wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.; opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia; wyjaśnia znaczenie terminu *U-boot, ofensywa*; identyfikuje postacie: Karola I Habsburga, Wilhelma II, Gawriło Principa; przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy oraz okoliczności kapitulacji państw centralnych; wyjaśnia znaczenie terminów: *Rada Komisarzy Ludowych, dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czeka, tezy kwietniowe*; zna datę obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917); identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego; omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej; określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji; wyjaśnia znaczenie terminów: *Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy), Rada Regencyjna*; zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918); wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.; przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności; wyjaśnia znaczenie terminów: *plebiscyt, wolne miasto, mały traktat wersalski*; charakteryzuje postanowienia małego traktatu wersalskiego i działalność Ligi Narodów oraz przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim, postanowienia konferencji w Locarno; – wyjaśnia znaczenie terminów: *noc długichnóży, ustawy norymberskie, noc kryształowa, totalitaryzm*; zna daty: przejścia przez Benito Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), przejścia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934); wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli; wyjaśnia znaczenie terminów: *kolchoz, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa, czystka*; zna daty: ogłoszenia NEP (1921), wielkiej czystki (1936–1938), kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933); rozwinięte skróty: WKP(b); identyfikuje postacie: Władysława Mołotowa, Joachima Ribbentropa; omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.; wyjaśnia znaczenie terminów: *modernizm, dadaizm, surrealizm, futurizm*; identyfikuje postać Orsona Wellesa; wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze; wyjaśnia znaczenie terminu *remilitaryzacja*; zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939); przedstawia przyczyny *Anschlusu* Austrii; identyfikuje postać Neville'a Chamberlaina; przedstawia proces militaryzacji Niemiec; omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej; wyjaśnia znaczenie terminu *nacjonalizacja*; umiejscawia w czasie powołanie rządu Moraczewskiego (18 XI 1918) oraz rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919); wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę; wyjaśnia znaczenie terminów: *linia Curzona, „cud nad Wisłą”, koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, „bunt” Żeligowskiego*; zna daty: włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922), plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), identyfikuje postacie: Wojciecha Korfanteo, Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego; wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim, porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną; charakteryzuje przebieg wojny polsko-bolszewickiej; wskazuje na mapie obszary plebiscytowe, zasięg powstań śląskich, przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich; wyjaśnia znaczenie terminów: *wojna celna, system parlamentarny, Kresy Wschodnie*; wymienia postanowienia małej konstytucji; omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza; charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926; wyjaśnia znaczenie terminów: *Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, wybory brzeskie*; zna datę dymisji rządu i prezydenta

Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930); identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego; opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego; wyjaśnia znaczenie terminów: *asymilacja narodowa*, *getto ławkowe*, *hiperinflacja*; zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937); wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej; przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości; omawia założenia i realizację reformy rolnej i stosunki polsko-żydowskie; wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa; wyjaśnia znaczenie terminów: *formizm*, *modernizm*, *funkcjonalizm*; identyfikuje postacie: Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury; wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II RP; wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej; charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej; wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r. Często zgłasza się na lekcji, posługuje się poprawnym językiem, udziela pełnych odpowiedzi. Aktywnie współpracuje w grupie.

Dostateczny – Uczeń posiada podstawową wiedzę przewidzianą podstawą programową. Wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze; zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815); prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego; przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich; wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, urbanizacja, kapitalizm; identyfikuje postacie: Samuela Morse'a; wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej; omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji; wyjaśnia znaczenie terminów: *liberalizm*, *konserwatyzm*, *socjalizm*, *komunizm*, *związek zawodowy*; identyfikuje postacie: Edmunda Burke'a, Karola Marksa, Adama Smitha; charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu; wyjaśnia znaczenie terminów: *autonomia*, *Galicja*, *unia personalna*; charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego, reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego i ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim; wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim; wyjaśnia znaczenie terminów: *cenzura*, *kaliszanie*, *konspiracja*, *dyktator*; identyfikuje postacie: Aleksandra I, Józefa Chłopickiego, Mikołaja I; wymieni miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; omawia przyczyny klęski powstania listopadowego; wyjaśnia znaczenie terminów: *zsyłka*, *represja*; identyfikuje postać Zygmunta Krasińskiego; wymienia formy działalności Polaków na emigracji; omawia przykłady polityki władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego; wyjaśnia znaczenie terminu: *racjonalizm*, *mesjanizm*; identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego; wymienia przykłady dzieł polskich romantyków i przykłady szkół działających w Królestwie Polskim; wyjaśnia znaczenie terminów: *wojna secesyjna*, *Konfederacja*, *Unia*; zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863); identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta; charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; wymienia skutki wojny secesyjnej; wyjaśnia znaczenie terminu *wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”*; zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870-1871); identyfikuje postacie: Wilhelma I, Wiktora Emanuela II, Ottona von Bismarcka; wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi i jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck; wyjaśnia znaczenie terminów: *socjaldemokracja*, *chrześcijańska demokracja (chadecja)*, *emancypantki*, *sufrażystki*; identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII; wymienia postulaty

emancypantek i sufrażystek; wyjaśnia znaczenie terminu *pasteryzacja*; zna datę ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika, Pasteura, Auguste'a i Louisa Lumière, Claude Moneta, Rudolfa Diesela; przedstawia założenia teorii ewolucji; wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne; wymienia wynalazki, które miały wpływ na rozwój medycyny i higieny; wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, *wojna partyzancka*, *ukaz*; identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza; wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej; przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych” i reformy Aleksandra Wielopolskiego; wskaże na mapie miejsca walk powstańczych; omawia okoliczności skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim; wyjaśnia znaczenie terminów: *trójlojalizm*, *Kraj Przywiślański*, *autonomia*, *strajk szkolny*, *rugi pruskie*; zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901); identyfikuje postać Marii Konopnickiej; wymienia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; przedstawia przykłady rusyfikacji i germanizacji ziem zabranych; wymienia instytucje autonomiczne w Galicji; wyjaśnia znaczenie terminów: *burżuazja*, *inteligencja*, *ziemiaństwo*; zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864); wymienia przykłady przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady; charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji; omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.; – wyjaśnia znaczenie terminów: *orientacja prorosyjska*, *orientacja proaustriacka*, *krwawa niedziela*, *solidaryzm narodowy*; zna datę krwawej niedzieli (22 I 1905); identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Róży Luksemburg, Ignacego Daszyńskiego; wymienia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich, przyczyny i przebieg rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim oraz polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami; wyjaśnia znaczenie terminu *modernizmu*, wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury; charakteryzuje kulturę Młodej Polski; wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.; zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907); wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami; przedstawia przykłady rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach; – wyjaśnia znaczenie terminów: *ultimatum*, *wojna błyskawiczna*, *wojna pozycyjna*, *wojna manewrowa*, *nieograniczona wojna podwodna*; zna daty: wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918); wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych; wymienia przyczyny pośrednie wybuchu Wielkiej Wojny; wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni; wskazuje przyczyny klęski państw centralnych; wyjaśnia znaczenie terminów: *rewolucja lutowa*, *rewolucja październikowa*; zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS ; identyfikuje postać Mikołaja II; wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz rewolucji październikowej; wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej oraz kto sprawuje władzę w Rosji po rewolucji październikowej; wyjaśnia znaczenie terminów: *kryzys przysięgowy*, *Błękitna Armia*; zna datę kryzysu przysięgowego (VII 1917); omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy; wyjaśnia znaczenie terminów: *Wielka Czwórka*, *demilitaryzacja*, *ład wersalski*, *czarny czwartek*, *New Deal*; zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia *New Deal* (1933); identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta; wskazuje na mapie państwa powstałe po I wojnie światowej; wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów; wyjaśnia znaczenie terminów: *marsz na Rzym*, *antysemityzm*, *ustawy norymberskie*, *totalitaryzm*, *Gestapo*; zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935), nocy kryształowej (1938); identyfikuje postać Josefa Goebbelsa, Heinricha Himmlera; opisuje okoliczności przejścia władzy przez Adolfa Hitlera; charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów;

wyjaśnia znaczenie terminów: *Nowa Ekonomiczna Polityka*, *wielka czystka*, *NKWD*, *Gulag*; zna datę układu w Rapallo (1922); wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki; rozwinięte skróty NKWD; wymienia metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów; przedstawia rozwój środków komunikacji i mass mediów w okresie międzywojennym; charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia znaczenie terminu *appeasement*; zna daty: *Anschlussu* Austrii (III 1938), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938); wymienia postanowienia konferencji w Monachium; wyjaśnia znaczenie terminu *Tymczasowy Naczelnik Państwa*; identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Piłsudskiego; wyjaśnia znaczenie terminu *Orlęta lwowskie*; zna daty: wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), pierwszego powstania śląskiego (1919), drugiego powstania śląskiego (1920), trzeciego powstania śląskiego (1921); identyfikuje postacie: Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego; wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszar powstania wielkopolskiego; omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej; przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską; omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego; omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku; wyjaśnia znaczenie terminów: *mała konstytucja*, *konstytucja marcowa*, *hiperinflacja*; zna daty: pierwszych wyborów do sejmiku ustawodawczego (I 1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922); wymienia postanowienia konstytucji marcowej; wymienia postanowienia sojuszy Polski z Francją i Rumunią; identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfańskiego, Władysława Grabskiego; zna daty: traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934); wyjaśnia znaczenie terminów: *nowela sierpniowa*, *autorytaryzm*, *konstytucja kwietniowa*, *polityka równowagi*; identyfikuje postać Józefa Becka; wymienia przyczyny zamachu majowego; charakteryzuje przebieg zamachu majowego; przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej; wyjaśnia znaczenie terminów: *reformarolna*, *reforma walutowa*, *hiperinflacja*, *magistrala węglowa*; identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego; na podstawie mapy wymienia okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej; omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej; wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni; wyjaśnia znaczenie terminów: *ekspresjonizm*, *impresjonizm*; identyfikuje postacie: Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima; omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej, wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych; wyjaśnia znaczenie terminu: *Zaolzie*, *eksterytorialność*; zna datę zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938); identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Władysława Mołotowa, Józefa Becka; wskazuje na mapie: Zaolzie, obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS; omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich; wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow. Umie wypowiadać własne zdanie na dany temat, stawia pytania. Pracuje na lekcji, czasami sam się zgłasza, jego wypowiedzi są niepełne; aktywnie współpracuje w grupie.

Dopuszczający – Uczeń wykazał się znajomością wiedzy koniecznej, określonej podstawą programową. Wyjaśnia znaczenie terminów: *restauracja*, *legitymizm*, *równowaga europejska*; zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815); wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim; podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego; wyjaśnia znaczenie terminów: *ewolucja przemysłowa*, *maszyna parowa*, *manufaktura*; zna datę

udoskonalenia maszyny parowej (1763); identyfikuje postać Jamesa Watta; wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej; wyjaśnia znaczenie terminów: *ideologia, proletariat, strajk, fabrykanci*; wymienia ideologie społeczno-polityczne w XIX wieku; wyjaśnia znaczenie terminu *uwłaszczenie*; zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815); wymienia ustalenia kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich; wyjaśnia znaczenie terminu *noc listopadowa*; zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830); identyfikuje postać Piotra Wysockiego; wymienia przyczyny powstania listopadowego; wyjaśnia znaczenie terminów: *rusyfikacja, Wielka Emigracja*; identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego; wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji, główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego; wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego; wyjaśnia znaczenie terminu *romantyzm*; identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina; wymienia poglądy romantyków; wyjaśnia znaczenie terminów: *secesja, Północ, Południe, dyskryminacja*; zna datę wojny secesyjnej (1861–1865); identyfikuje postać Abrahama Lincolna; wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej; wyjaśnia znaczenie terminu *kolonializm, metropolia*; identyfikuje postać królowej Wiktorii; wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji; wyjaśnia znaczenie terminów: *system republikański, monarchia parlamentarna, demokratyzacja oraz*, na czym polegał proces demokratyzacji; wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w.; wyjaśnia znaczenie terminów: *teoria ewolucji, promieniowanie X, kultura masowa*; identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie; wymienia odkrycia naukowe, przełomu XIX i XX wieku; przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej; wymienia nowe kierunki w sztuce i architekturze; wyjaśnia znaczenie terminów: *praca organiczna, branka, dyktator*; zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864); identyfikuje postać Romualda Traugutta; wymienia założenia pracy organicznej; określa przyczyny powstania styczniowego; wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego; wyjaśnia znaczenie terminów: *rusyfikacja, germanizacja*; identyfikuje postać Michała Drzymały; wymienia bezpośrednio represję wobec uczestników powstania styczniowego; charakteryzuje politykę germanizacji; wyjaśnia znaczenie terminu: *emigracja zarobkowa, robotnicy*; identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego; wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.; wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w.; – zna datę rewolucji 1905–1907; rozwinię skróty: SDKP, SDKPiL, PPS, PSL; identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa; wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego; wyjaśnia znaczenie terminów: *pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska*; identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Marii Konopnickiej, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego; wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pocrzepieniu serc i podaje przykłady; wyjaśnia znaczenie terminów: *trójprzymierze/państwa centralne, trójporozumienie/ententa*; wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia; wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia; wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń; wyjaśnia znaczenie terminów: *Wielka Wojna, front*; identyfikuje postać Franciszka Ferdynanda Habsburga; zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918); wymienia przyczynę bezpośrednią wybuchu Wielkiej Wojny; wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej; wyjaśnia znaczenie terminów: *bolszewicy, Armia Czerwona, łagry*; zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI

1917); identyfikuje postać Włodzimierza Lenina; rozwinię skróty ZSRS; wyjaśnia znaczenie terminu *Legiony Polskie*; zna datę sformowania Legionów Polskich (1914), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: *Liga Narodów*, *wielki kryzys gospodarczy*; zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); wymienia państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim i jego postanowienia; przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej; wyjaśnia znaczenie terminów: *faszizm*, *narodowy socjalizm (nazizm)*, *obóz koncentracyjny*, *führer*; zna daty: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933); identyfikuje postać Adolfa Hitlera; wymienia cechy charakterystyczne nazizmu; – wyjaśnia znaczenie terminów: *mass media*, *emancypacja*, *prawa wyborcze*; identyfikuje postać Charliego Chaplina; wymienia rodzaje mass mediów i nowe nurty w architekturze i sztuce; przedstawia społeczne skutki I wojny światowej; wyjaśnia znaczenie terminów: *stalinizm*, *kult jednostki*, *lagier*; zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop- Mołotow (23 VIII 1939); rozwinię skróty NEP; identyfikuje postać Józefa Stalina; wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego; wyjaśnia znaczenie terminu: *aneksja*, *Anschluss*, *oś Berlin- Rzym-Tokio (państwa osi)*; identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera; wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch; podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Hitlera; zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918); identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego; wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich; wie, dlaczego 11 listopada stał się symboliczną datą odzyskania przez Polskę niepodległości; wyjaśnia znaczenie terminu *plebiscyt*; zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921); identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego; wymienia postanowienia pokoju ryskiego i wydarzenia, które miały wpływ na kształt granic państwa polskiego; wyjaśnia znaczenie terminu *Naczelnik Państwa*; zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922), układu polsko-francuskiego (II 1921);; identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego; wymienia partie polityczne II Rzeczypospolitej i państwa, z którymi II Rzeczypospolita zawarła sojusze; wyjaśnia znaczenie terminów: *zamach majowy*, *sanacja*; zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935); identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego, Stanisława Wojciechowskiego; wymienia nazwy traktatu z ZSRS i układu z Niemcami z okresu polityki równowagi; wyjaśnia znaczenie terminów: *Polska A i Polska B*, *Centralny Okręg Przemysłowy*; wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię; wymienia różnice między Polską A i Polską B; rozwinię skróty COP; charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej pod względem narodowościowym; przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej. wyjaśnia znaczenie terminu *analfabetyzm*; identyfikuje postacie: Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego; wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym i ich dzieła oraz nurty, które powstały w malarstwie i architekturze; zna datę paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939); wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.; wymienia postanowienia paktu Ribbentrop- Mołotow. Uaktywnia się tylko na wyraźne polecenie nauczyciela; jego wypowiedzi są niejasne i niepełne, nie unika współpracy z grupą, ale nie wykazuje w tym własnej inicjatywy.

Jeżeli uczeń nie spełnia wymagań niezbędnych do uzyskania oceny dopuszczającej, nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności, nie wykazuje chęci wyrównania braków, które uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną.

Rozkład oparty na programie nauczania *Wczoraj i dziś* autorstwa Tomasza Maćkowskiego, na bazie opracowań wydawnictwa Nowa Era.

Anna Szewczyk

